

14.10.2016

OPINIA

Komisji Kultury i Edukacji

dla Komisji Spraw Konstytucyjnych

w sprawie e-Demokracji w Unii Europejskiej: potencjał i wyzwania
(2016/2008(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Isabella Adinolfi

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Kultury i Edukacji zwraca się do Komisji Spraw Konstytucyjnych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. docenia ciągle i szybkie zmiany technologiczne zachodzące w społeczeństwie informacyjnym, głębokie przemiany wywołane tymi zmianami w społeczeństwie jako całości, zwłaszcza w odniesieniu do kwestii kształcenia i obywatelstwa, a także wyzwania i szanse związane z różnymi narzędziami ICT, nowymi mediami i innymi nowymi technologiami; zachęca w związku z tym do opracowywania kryteriów oceny wartości dodanej zaangażowania internetowego;
2. zauważa, że coraz więcej obywateli korzysta z narzędzi ICT oraz nowych mediów i technologii, aby uzyskiwać coraz bardziej różnorodne informacje, wymieniać poglądy i wyrażać swoje opinie, angażować się w kolektywny proces decyzyjny oraz życie polityczne na szczeblu lokalnym, krajowym i unijnym, a także by brać w nich udział; uważa zatem, że należy koniecznie szerzyć włączenie cyfrowe i rozwój umiejętności posługiwania się technologiami cyfrowymi, eliminując w ten sposób istniejącą przepaść cyfrową, która jest poważną przeszkodą w korzystaniu z praw obywatelskich;
3. przypomina, że udział obywateli w demokratycznym procesie podejmowania decyzji dzięki korzystaniu z narzędzi ICT wymaga sprzyjających warunków pod względem prawnym gwarantujących prawo do prywatności, wolność słowa i dostęp do niezależnych informacji, a także inwestycji, dzięki którym obywatele dysponujący odpowiednimi umiejętnościami posługiwania się technologiami cyfrowymi i mediami mogą mieć możliwość korzystania w pełni i na równym poziomie z dostępu do wysokiej jakości infrastruktury technicznej ICT;
4. przypomina, że należy koniecznie wprowadzić ambitne standardy techniczne w całej Unii, które będą miały na celu znaczne i skuteczne ograniczenie istniejącej przepaści cyfrowej, odpowiednio do konkretnej sytuacji poszczególnych państw członkowskich; podkreśla potrzebę zapewnienia równego dostępu wszystkim obywatelom do przystępnego cenowo, pluralistycznego, uczciwego i bezpiecznego internetu, w którym chronione będą wolność słowa, prawo do prywatności, zwłaszcza w odniesieniu do ochrony danych osobowych, oraz zasada neutralności sieci, a także równego dostępu do publicznych usług internetowych i usług w zakresie identyfikacji elektronicznej; domaga się zatem, by Komisja i państwa członkowskie wzięły pod uwagę wszystkie odnośne bariery fizyczne, geograficzne i społeczne utrudniające korzystanie z internetu, bez względu na dochód lub warunki społeczne i osobiste, zwłaszcza na obszarach słabiej dostępnych, unikając wszelkiej dyskryminacji zgodnie z art. 21 Karty praw podstawowych;
5. zwraca uwagę na coraz bardziej rozpowszechnione korzystanie z mediów społecznościowych do utrzymywania kontaktów i komunikowania się oraz na rosnące wykorzystanie ich przez sektor kultury i sektor kreatywny; zauważa, że szersze korzystanie na co dzień z ICT, charakterystyczne również dla nowoczesnego stylu życia obywateli, pociąga za sobą konieczność promowania włączenia cyfrowego osób w każdym wieku w celu zlikwidowania przepaści cyfrowej w UE;
6. uważa, że narzędzia ICT oraz nowe media i technologie są kluczowe i będą odgrywały

coraz większą rolę w synergii z kanałami pozainternetowymi w celu zwiększenia poczucia przynależności do UE, a także aktywności obywatelskiej i włączenia społecznego oraz zapewnienia wyważonych informacji i wiedzy o UE, jej historii, wartościach i prawach podstawowych w celu wzbudzania krytycznego myślenia i konstruktywnej debaty publicznej na temat Unii Europejskiej;

7. uważa, że e-demokracja może zwiększyć w obywatelach poczucie odpowiedzialności za UE, co jest szczególnie istotne wobec panującej aktualnie atmosfery eurosceptycyzmu;
8. zwraca uwagę na ogrom heterogenicznych informacji dostępnych obecnie w internecie i podkreśla, że należy wzmacniać zdolność obywateli do krytycznego myślenia, aby mogli oni lepiej odróżniać wiarygodne źródła informacji od niewiarygodnych; zachęca zatem państwa członkowskie do dostosowania i zaktualizowania ustawodawstwa w celu rozwiązania bieżących problemów, do pełnego wdrożenia i egzekwowania istniejącego ustawodawstwa dotyczącego nawoływania do nienawiści, zarówno w internecie, jak i poza nim, przy jednoczesnym zagwarantowaniu praw podstawowych i konstytucyjnych; podkreśla, że Unia i jej państwa członkowskie powinny rozwijać strategie polityczne i podejmować działania na rzecz wzmocnienia możliwych do przekazania umiejętności krytycznego i kreatywnego myślenia, a także zdolności cyfrowych i zdolności w zakresie korzystania z mediów, integracji obywateli oraz ich dociekliwości, zwłaszcza wśród młodzieży, aby mogli podejmować świadome decyzje i mieć pozytywny wkład w procesy demokratyczne;
9. zwraca uwagę, że narzędzia ICT z jednej strony zapewniają szeroki dostęp do różnych źródeł informacji, ale z drugiej strony ułatwiają rozpowszechnianie treści o niskiej jakości, które mogą być trudne do odróżnienia od poważnych, wiarygodnych źródeł i mogą wprowadzać obywateli w błąd; podkreśla w związku z tym, jak istotna jest potrzeba odpowiedniego kształcenia obywateli, w szczególności tych młodszych, w zakresie umiejętności korzystania z mediów;
10. apeluje o rozwagę, ponieważ internetowe debaty polityczne często służą do formułowania nadmiernie spolaryzowanych opinii i stanowią podatny nośnik mowy nienawiści, nierzadko przyczyniając się do ignorowania wyważonych opinii;
11. potwierdza, że e-demokracja może mieć pozytywny wpływ wyłącznie, gdy obywatele będą dobrze poinformowani, będą posiadać umiejętność krytycznej oceny złych i tendencyjnych informacji oraz będą umieli rozpoznać próby posługiwania się propagandą;
12. przyznaje, że powyższe zagrożenia i cele stanowią olbrzymie wyzwanie dla nauczycieli i wychowawców w warunkach kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego; domaga się zatem, by Unia i jej państwa członkowskie zwiększyły inwestycje w kształcenie ustawiczne i rozwój przez całe życie, łącząc metody internetowe i pozainternetowe, pobudzając wzajemne uczenie się, wymianę najlepszych praktyk i budowę potencjału, a także tworząc możliwości nauki i nauczania w innowacyjny, integracyjny i niedyskryminacyjny sposób;
13. podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie, zwłaszcza na szczeblu regionalnym i lokalnym, powinny promować oparte na technologiach informacyjno-komunikacyjnych programy uczenia się przez całe życie dotyczące umiejętności cyfrowych oraz angażowania i udziału obywateli, rozwijania działań i strategii politycznych, w tym

badan, w celu udostępniania ich obywatelom znajdującym się w najtrudniejszym położeniu, zwłaszcza dziewczętom i kobietom, osobom LGBTI, osobom niepełnosprawnym oraz innym grupom i mniejszościom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji społecznej; podkreśla, że takie programy powinny być opracowywane i wykorzystywane w interesie wszystkich obywateli, a jednocześnie powinny rozwiązywać problem i zwiększać świadomość w zakresie cyberprzemocy, stygmatyzacji i wszelkich innych form przemocy internetowej oraz wykluczenia z życia politycznego, nie prowadząc do podziałów i dyskryminacji w obrębie społeczeństwa;

14. podkreśla, że kobiety są niedostatecznie reprezentowane w procesach decyzyjnych w zakresie polityki na wszystkich szczeblach, a także w sektorach ICT; zwraca uwagę, że kobiety i dziewczęta często borykają się ze stereotypami dotyczącymi technologii cyfrowych; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do inwestowania w ukierunkowane programy promujące kształcenie kobiet i dziewcząt – zwłaszcza ze szczególnie wrażliwych i zmarginalizowanych środowisk – w dziedzinie ICT oraz ich uczestnictwo za pośrednictwem internetu, z wykorzystaniem kształcenia formalnego, nieformalnego i pozaformalnego;
15. zwraca uwagę na fundamentalne znaczenie włączenia cyfrowego osób wszystkich kategorii wiekowych i domaga się, by Komisja w pełni wykorzystwała w tym celu narzędzia ICT oraz nowe media i technologie, aby wspierać pozytywną dynamikę internetu przyczyniającą się do promowania rozwoju osobistego, pokoju i praw człowieka; uważa, że w tym kontekście narzędzia w ramach e-demokracji mogą pomóc ograniczyć deficyt demokracji oraz powstrzymać spadek demokratycznego uczestnictwa w Unii, a także mogą ułatwić angażowanie i udział w sferze publicznej; domaga się opracowania inicjatyw poświęconych zwłaszcza młodym ludziom oraz osobom starszym, ponieważ grupy te są dotknięte różnicą pokoleniową; apeluje o wypracowanie krytycznego podejścia do korzystania z takich technologii w celu ochrony ludzi, a zwłaszcza dzieci, przed wszelkimi powiązаныmi zagrożeniami;
16. przypomina, że zwiększanie zaangażowania obywateli w procesy związane z polityką europejską może przyczynić się do odzyskania ich poparcia dla Unii Europejskiej przy jednoczesnym obniżeniu deficytu demokracji w Unii; w związku z tym podkreśla potencjał narzędzi e-demokracji w dążeniu do osiągnięcia tego celu, jednocześnie dostrzegając charakterystyczne dla nich ograniczenia wynikające z wymagań w wymiarze zarówno technicznym (duża dostępność internetu, powszechny dostęp do lokalnych sieci radiowych, szybki internet itp.), jak i praktycznym (umiejętność korzystania z mediów i umiejętności cyfrowe, dostępne języki itp.);
17. uważa, że Unia i państwa członkowskie powinny koniecznie w strategiczny sposób zastanowić się nad rozwojem i wdrożeniem narzędzi e-demokracji, które pozwolą zapewnić dużą różnorodność źródeł rozpowszechniania niezależnych i wiarygodnych informacji, wspierać otwarte i innowacyjne modele kształcenia, z uwzględnieniem zróżnicowania kulturowego i językowego Unii oraz specyficznych interesów mniejszości, zwiększyć jakość debaty publicznej, zachęcić do większego zaangażowania obywateli w procesy podejmowania decyzji oraz pobudzić ich aktywny udział polityczny za pomocą mechanizmów uczestnictwa i bezpośredniej demokracji, które będą w stanie wzmocnić i – w miarę możliwości – uzupełnić demokrację pośrednią;

18. zauważa, że w zapewnianiu równego dostępu wszystkim obywatelom do narzędzi e-demokracji duże znaczenie mają wielojęzyczne tłumaczenia informacji, które mają być rozpowszechniane i czytane przez wszystkich obywateli w krajach, w których obowiązują co najmniej dwa języki urzędowe, lub obywateli o różnym pochodzeniu etnicznym;
19. ostrzega, że jakkolwiek narzędzia e-demokracji mogą być przydatnym sposobem na angażowanie obywateli w procesy zachodzące w Europie, nie zastąpią tradycyjnych narzędzi demokratycznych, dlatego nie należy traktować wyników uzyskiwanych za ich pomocą jako reprezentatywnego odwzorowania powszechnej opinii obywateli;
20. podkreśla, że narzędzia e-demokracji odgrywają kluczową rolę w promowaniu rozliczalności, przejrzystości i dobrego zarządzania w administracji publicznej, poszerzając debatę publiczną, ponieważ stwarzają one obywatelom możliwość udziału w dynamicznym dialogu politycznym na szczeblu lokalnym, krajowym i europejskim w podwójnej roli czytelnika i twórcy treści; uważa, że w celu skutecznego wsparcia zaangażowania i zaufania obywateli niezbędna jest zmiana w kulturze sprawowania rządów polegająca na większej rozliczalności i kontroli; domaga się, by Komisja i państwa członkowskie sprawiły, aby konsultacje z zainteresowanym podmiotami, a także procesy kształtowania polityki i ustawodawstwa były jeszcze bardziej przejrzyste, dostępne, zdigitalizowane, a także by zapewniały więcej informacji, były bardziej pluralistyczne, godne zaufania, odpowiedzialne i sprawiedliwe, stwarzając szanse dla bezpośredniej kontroli wybranych przez obywateli i stowarzyszenia reprezentantów, a także sprawowania nad nimi aktywnego nadzoru;
21. podkreśla, że zgodnie z analizą OECD e-demokracja obejmuje trzy wymiary: informacyjny, konsultacyjny oraz wymiar aktywnego uczestnictwa; zwraca uwagę, że w tym celu konieczne są kultura rządzenia, kultura organizacyjna, specjalne umiejętności, określone zasady i procedury uczestnictwa oraz rzeczywiste zaangażowanie w procesy decyzyjne;
22. uważa, że e-demokracja może zwiększyć przejrzystość procesu podejmowania decyzji w demokracji pośredniej oraz może przyczynić się do zwiększenia zaufania obywateli do swoich wybranych przedstawicieli;
23. podkreśla, że na wyzwania w zakresie bezpieczeństwa, jakie niosą ze sobą narzędzia e-demokracji, należy odpowiedzieć w rozsądny i proporcjonalny sposób za pomocą przejrzystych, bezpiecznych i rozpowszechnionych mechanizmów kontroli, powielając środki prewencyjne, które są i tak niezbędne w otoczeniu pozainternetowym, ze szczególnym odniesieniem do przeciwdziałania oszustwom wyborczym i manipulacjom w systemie głosowania internetowego, zapewniając obywatelom prawa do prywatności oraz chroniąc ich dane przed nadużyciami, oprogramowaniem inwigilacyjnym osób trzecich i innymi formami interferencji;
24. zwraca uwagę, że przejrzystość, bezpieczeństwo i funkcjonowanie mechanizmów kontroli demokratycznej we wszystkich procesach e-demokracji są niezbędne do zagwarantowania obywatelom prawa do prywatności oraz ochrony przed inwigilacją;
25. wzywa Komisję do opracowania i wdrożenia określonych projektów pilotażowych, o których mowa w Europejskiej agendzie cyfrowej, a także do kontynuowania jej wsparcia za pomocą innych odnośnych funduszy i programów UE, takich jak Europa dla

Obywateli, z naciskiem na mobilność i uczestnictwo młodych ludzi, aby promować i wspierać projekty na rzecz odpowiedzialnego i aktywnego obywatelstwa europejskiego z myślą o rzeczywistym wzmocnieniu tego doświadczenia politycznego i społecznego, jakim jest demokracja, której należy się uczyć, z którą należy mieć styczność na co dzień, którą należy się dzielić i którą należy z przekonaniem stosować w praktyce;

26. apeluje do Komisji o dalsze wspieranie inicjatyw mających na celu promowanie i wzmocnianie projektów na rzecz odpowiedzialnego i aktywnego obywatelstwa europejskiego, zwłaszcza programu Erasmus+, instrumentu „Łącząc Europę”, europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, programu „Horyzont 2020” i programu „Kreatywna Europa”; w tym celu wzywa do usprawnienia i wspierania platform eTwinning, European Schoolnet oraz e-nauczania, a także programów promujących aktywne obywatelstwo, takich jak wolontariat europejski.

**WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	11.10.2016
Wynik głosowania końcowego	+: 24 -: 2 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Jill Evans, Petra Kammerevert, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Luigi Morgano, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Therese Comodini Cachia, Ilhan Kyuchyuk, Emma McClarkin, Hannu Takkula
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Marco Affronte